

Předmět výzkumu: Vzdělání a ekologická uvědomělost.

Cíl výzkumu: Cílem výzkumu je potvrdit či vyvrátit všeobecný předpoklad, že čím vyšší mají lidé vzdělání, tím větší je jejich ekologická uvědomělost.

Výzkumná otázka: Jak ovlivňuje vzdělání ekologickou uvědomělost?

Odvozené otázky:

- Do jaké míry může dosažené školní vzdělání ovlivnit ekologické počínání jedince v každodenním životě?
- Shodují se představy o ekologicky šetrném chování u lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání?

OK.

Kontext tématu:

Téma ekologické krize je dnes velmi populární. Ze všech stran se na nás valí katastrofické předpovědi pro budoucí generace (za 300 let nebudeme moci spatřit v přírodě čistou vodu, v důsledku globálního oteplování budou na Zemi časté požáry, velké teplotní výkyvy a povodně, ...), informace o tragických haváriích (únik nebezpečných chemikálií, nehody ropných tankerů, ...), o překračování stanovených norem (množství vypuštěných emisí, hluchost, ...), atd. Veškerá pozornost je upřena jen na velké zemědělské a průmyslové podniky a na celospolečenské činnosti (doprava, volný čas, ...). O zatěžování přírody jednotlivcem nebo domácností a o ekologicky šetrném způsobu života se nedozvídáme téměř nic. Tyto informace nejsou běžně dostupné, člověk si je musí sám vyhledat (ekologické organizace, internet, knihovny, ...) a to už je právě otázka vůle a možností.

Jak bude výzkum proveden:

Nejlepší strategií by v tomto výzkumu byl náhodný stratifikovaný výběr – kategorie by byly tvořeny podle stupňů dosaženého školního vzdělání; dále bychom využili dotazníkové metody. První výběr populace podle stupně dosaženého školního vzdělání by však byl velmi obtížný (zákon o ochraně osobních údajů) ne-li nemožný, proto musíme přistoupit k variantě rozeslání dotazníků náhodně vybranému vzorku populace.

OK. Akorát by bylo dobré uvést, jak velký bude vzorek.

Na jaké populaci se bude hledat odpověď na výzkumnou otázku:

Věk nad 18 let, nestudující.

Kategorie školního vzdělání:- nedokončené základní

- základní
- střední vzdělání (délka trvání 1 nebo 2 roky)
- vyučený
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

Operacionalizace:

Dimenze působení člověka na přírodu:

- bydlení (počet osob v domácnosti, typ a velikost obydlí, vytápění, spotřebiče)
- výživa (preferování potravin: průmyslově zpracovaných – samozásobitelství, biopotraviny, import ze zahraničí - tuzemská výroba)
- doprava (využívané typy, intenzita jejich využití, efektivita jejich využití - - to je moc obecné na indikátor –chtělo by to už přesně rozepsat /auto, vlak...)
- rekreace (frekvence, vzdálenost, ubytování, délka trvání, způsob dopravy, ...)
- odpady (množství tříděných složek)
- postoj k ekologicky šetrnému chování (například pozitivní-aktivní, pozitivní-pasivní, ... - to je moc obecné na indikátor)
- hodnocení vlastních aktivit

Dimenze vzdělání:

- stupeň dosaženého vzdělání (nedokončené základní, základní, střední vzdělání – délka trvání 1 nebo 2 roky, vyučený, střední s maturitou, vyšší odborné, vysokoškolské)
- typ vzdělání (všeobecné, humanitní, technické, přírodovědné, ekonomické, lékařské, umělecké, se zaměřením na služby, ostatní)

Kontrolní indikátory:

- ekonomický status, společenský status
- dostupnost (např.: prodejna biopotravin, kontejnery na tříděný odpad, MHD)

Trochu máte chaos v pojmech. To, co nazýváte dimenzemi, jsou proměnné, které operacionalizujete, následně kategorie jako „doprava, výživa, typ vzdělání“ jsou dimenze a konkrétní empiricky měřitelné kategorie jsou indikátory (střední s maturitou, kontejnery, konkrétní typy dopravy atd.).

Praktické využití výzkumu:

Pomocí výzkumu získáme informace o míře ekologické uvědomělosti společnosti a o její závislosti na školním vzdělání. Zjistíme nejčastější oblasti ekologicky šetrného chování. Poznatky by mohly vést ke zkvalitnění a doplnění environmentální výchovy na potřebných stupních vzdělávání.

Názvy publikací se píší kurzívou.

Literatura:

Dlouhá, Jana. 2002. „Fórum vysokoškolských učitelů.“ Sborník z projektu K udržitelnému rozvoji České republiky: Vytváření podmínek. Svazek IV: Vzdělání, informace, indikátory. 2002. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí.

Frič, Pavol. 1996. „Postoje obyvatel ČR a SR k problému životního prostředí.“ Sociologický

Giddens, Antony. 1999. Sociologie. Praha: Argo.

Jandourek, Jan. 2001. Sociologický slovník. Praha: Portál.

Kvasničková, Danuše. 2000. Klub ekologického vzdělávání Praha. “ Sborník z projektu K udržitelnému rozvoji České republiky: Vytváření podmínek. Svazek IV: Vzdělání, informace, indikátory. 2002. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí.

Librová, Hana. 1994. Pestří a zelení. Brno: VERONICA a Hnutí DUHA.

Máchal, Aleš. 2000. Průvodce praktickou ekologickou výchovou. Brno: Rezekvítek Brno ve spolupráci s Lipkou – Domem ekologické výchovy Brno.

Nováček, Pavel, Peter Mederly a kolektiv. 1996. Strategie udržitelného rozvoje. Olomouc: G plus G.

Řeháková, Blanka. 2001. „Determinanty vztahu k ochraně životního prostředí.“ Sociologický časopis, 37, č. 4: 479 – 498.

Smidak, E. F. 1997. Žaluji. Luzern: Avenir Foundation.

Velký sociologický slovník. 1, A – O. 1996. Praha: Karolinum.

Velký sociologický slovník. 2, P – Ž. 1996. Praha: Karolinum.

Dále použity:

Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2003. Praha: MŽP ČR.

Zákon číslo 561/2004 Sb. – školský zákon.

Internetové zdroje:

www.hraozemi.cz

www.zelenazivotu.com